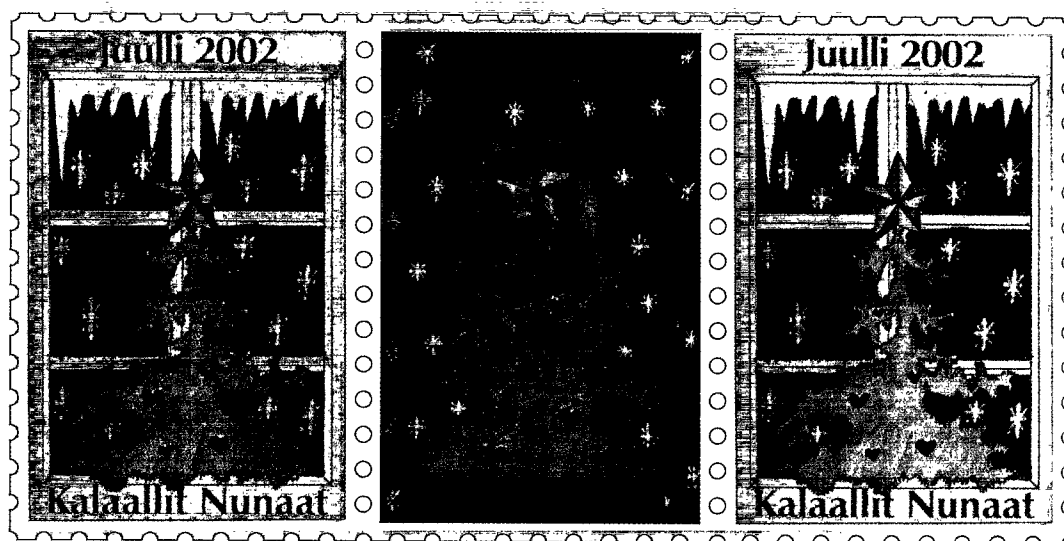

Det grønlandske julemærke og Den grønlandske Julemærkepris 2002

Af Einar Lund Jensen

Både kunstneren bag årets julemærke og modtageren af julemærkeprisen er tæt knyttet til Det grønlandske Selskab, og det er derfor na-

turligt her at give en nærmere præsentation sammen med gengivelsen af årets julemærke.

Årets julemærke er tegnet af Keld Hansen, der i mere end 25 år har været Tidsskriftet Grønlands redaktør. Keld Hansen har i over en menneskealder haft nære forbindelser til Grønland og det grønlandske samfund, såvel privat som arbejdsmæssigt. Han har i årenes løb arbejdet som etnograf, designer,

forfatter, redaktør, tegner, akvarelmaler m.m.m. Han har skrevet, illustreret og redigeret en lang række bøger, børnebøger og artikler og har flere gange udstillet i både Grønland og Danmark.

Motivet til julemærket er det traditionelle grønlandske juletræ lavet af lyng,

Juletræ af lyng hos pastor Wagner i Ilulissat/Jakobshavn, julen 1899. Foto: Regnar Bentzen. © Arktisk Institut.

orpiliaq, som man nu sjældent ser i de grønlandske hjem. Enkelte undtagelser kan dog findes i mindre fangerbygder, og derfor står julemærkets træer i henholdsvis en vindueskarm og foran et udspændt sælskind.

Skikken med juletræer kom til Vestgrønland i slutningen af 1800-tallet, hvor danske missionærer og kolonister efterlignede deres hjemlands juletræer ved på et træstativ at binde lyng fra fjeldet. Et af de tidligste fotografier af et meget stort lyngtræ, der nåede helt til loftet, er taget i 1899 hos pastor Wagner i Ilulissat.

Valget af lyngtræet som motiv begrundes Keld Hansen bl.a. således: Det smukke lyngtræ, der i stuen duftede som en sensommertur i fjeldet, er nu næsten overalt erstattet af importerede grantræer eller plastic-træer fra Danmark. Men kan årets julemærke være med til at puste liv i skikken med hjemmelavede lyngtræer, har det haft et ekstra formål. Før sneen dækker fjeldet samles lyngen og gemmes, eventuelt i fryseren. Trækonstruktionen er let lavet, og efter jul skilles træet ad, og pindene gemmes væk og bruges til de kommende juletræer.

Julemærket sælges i Danmark i

Grønlandernes Hus
Løvstræde 6
Postbox 1042
1007 København K

Det grønlandske Hus i Århus
Dalgas Avenue 52
8000 Århus

Det grønlandske Hus i Odense
Hunderupvej 61
5000 Odense C

Grønlanderhjemmet
Tranegårdsvej 26
2900 Hellerup

Det grønlandske Hus i Ålborg
Uummanaqvej 3
9210 Ålborg SØ

Foreningen Grønlandske Børn
Brogårdsvej 4
2820 Gentofte

Finn T. Hansen
Gl. Postkontor
Østergade 37
7500 Holstebro

Christian Berthelsen og Landsstyreformand Jonathan Motzfeldt ved prisoverrækkelsen i Hjemmestyrets Danmarks-kontor. Foto: Niels Ole Jensen.

Modtageren af Den grønlandske Julemærkepris 2002 er tidligere skoledirektør Christian Berthelsen, der har været medlem af bestyrelsen og formand for Det grønlandske Selskab i en 10-årig periode. Den grønlandske Julemærkepris gives som påskønnelse for en ekstraordinær indsats for grønlandsk kultur.

Christian Berthelsen læste først på Ilinniarfissuaq i Nuuk og tog derefter lærereksamen i Danmark i 1941. Han besatte efter 1945 centrale stillinger i det grønlandske skolevæsen, bl.a. som skoledirektør, og blev senere ekstern lektor i vestgrønlandsk ved Københavns Universitet. Han har skrevet en række artikler om skole og uddannelse og udgivet skolebøger.

På det kulturelle område har Christian Berthelsen ydet en fremragende indsats som formidler af grønlandsk litteratur og har således udgivet flere litteraturhistoriske værker og antologier, hvor han med baggrund i sit dybtgående og personlige kendskab til det grønlandske samfund og den grønlandske litteratur giver læseren både overblik og indsigt. Han har været medredaktør af Grønlandsk Dansk Ordbog, Oqaatsit, og det kulturgeografiske værk Kalaallit Nunaat – Atlas Grønland. Han har været medlem af oversættelsesudvalget for Gammel Testamente og Ny Testamente, hvortil kommer en række oversættelsesarbejder.

Foto: Niels Ole Jensen.

Christian Berthelsen har siddet i et meget stort antal udvalg og bestyrelser, bl.a. Det grønlandske Sprog og Retsskrivningsudvalg, Stednavneudvalget for Grønland og Nordisk Ministerråds Nabolitteraturudvalg, og bestyrelserne for Knud Rasmussens Højskole, Landsmuseet, Det grønlandske Forlag og Det grønlandske Selskab.

Tidligere har Christian Berthelsen fået tildelt Det grønlandske Selskabs Rink-medalje, han er Ridder af Dannebrog og har desuden modtaget Grønlands Hjemmestyres fortjenstmedalje Nersornaat i sølv.